

خدا سر کار هم با ما همراه است

دکتر مهدی پوراحمدی خراسانی

افرادی که کارمند هستند، نزدیک به نیمی از زمان بیداری عمر خود را در محیط کار سپری می کنند و بسیاری از آن ها حتی بعد از ساعت اداری یا در حال اضافه کاری در محیط کار هستند یا اینکه فکرشان به شدت معطوف و درگیر امور اداری و سازمانی است، به طوری که شاید تماس های مکرر و پیگیری های امور توسط آن ها حتی در ساعت استراحت و پس از زمان موظف نیز ادامه یابد.

براین اساس، رعایت تقوای کاری و حدود و حقوق سازمان، همکاران، مرنوسان، مقام های مافوق و ذی نفعان سازمان (شامل مردم باهرفرد دیگری که به نوعی با سازمان در ارتباط است) اهمیت فراوان دارد. چه بسیار انسان هایی که در محیط خانه و خانواده، افرادی شریف و اخلاق مدار هستند، ولی در محل کار گرفتار غفلت می شوند و در رعایت برخی اصول اساسی، رفتاری غلط یا همراه با نقصان دارند.

کم کاری، کم فروشی، پارتی بازی، غیبت همکاران، زیرآب زنی، رشوا و ارتشا و استفاده شخصی از امکانات سازمانی، تا هر امر دیگری که به نوعی با حدود اخلاقی و شرعی منافات دارد یا باعث تضییع حقوق سازمان یا دیگران می شود، هر کدام می تواند

روزی وبال انسان و گریبان گیر او شود. زمانی که فردی در جایگاه مدیریت می نشینند و تصمیم هایش علاوه بر خودش برای سازمان و کارکنان آن نیز تعیین کننده است، این موضوع حساسیتی به مراتب بیشتر پیدا می کند. یکی از موضوعات بسیار مهمی که در جایگاه های مدیریتی از دیدگاه حق الناس باید به شدت مراقبت شود، مقوله انتصابات است. طبق احادیث، «بدیخت واقعی فردی است که به خاطر دنیای دیگران، آخرت خویش را تباه می سازد» و چه ظلمی بزرگتر از این بر خویشتن وارد می شود که فردی به خاطر آشناگرینی، پارتی بازی یا فامیل بازی، نگاه حزبی و سیاسی یا به خاطر منافع فردی دیگر، او را در مسئولیتی که صلاحیت آن را ندارد، مصوب کند، درحالی که دیگری شایسته تر از وی، حاضر و در دسترس هستند؟

پیامبر اعظم (ص) در این باره می فرماید: «هر که یکی از مسلمانان را به منصبی بگمارد، درحالی که می داند فردی از او برتر و داناتر به قرآن و سنت پیامبر در بین مسلمانان وجود دارد، همانا به خدا و پیامبر و همه مسلمانان خیانت کرده است». این حدیث شریف به خوبی حساسیت فراوان این امر را نشان می دهد و براساس حکم نبی مکرم اسلام (ص)، فردی که ملاحظات شخصی در جریان انتصاب دیگران را به مصالح عمومی و سازمانی ترجیح دهد، درواقع گناهی بزرگ در حد خیانت به خدا، پیامبر و همه مسلمانان مرتکب شده است.

خیلی زودتر از تصور باید مسئولیت های سازمانی را واگذار کرد. به بیان دیگر، این قدرت ها، مسئولیت ها و میزها به احدی وفا نکرده است و در آینده نیز نخواهد کرد، پس باید بسیار مراقب باشیم در طول دوران تصدی مسئولیتی، مدیون مردم و بیت المال نشویم. بخش دیگر این امر مربوط به مال نیست، بلکه مرتبط با عرض و آبروی مردم و ظلم به دیگران و امثال آن است؛ به عنوان مثال غیبت کردن فقط گناه نیست، بلکه حقی از فرد به گردن ما ایجاد می کند که باید آن را ادا کنیم.

زمانی که شما جایگاه سازمانی فردی را بدون دلیل موجه، ضایع می کنید و او را در جایگاهی که از اندازه و صلاحیتش کمتر است قرار می دهید، درواقع علاوه بر آسیب رساندن به منافع عمومی و زیان مالی به خود آن فرد، روحیه و انگیزه کاری اش را نیز تباه می کنید و بدین صورت، لطمه فراوانی به وی وارد می سازید که بی شک مورد رضای خداوند نخواهد بود و روزی باید در دادگاه عدل الهی پاسخگو باشید. شاید این مفاهیم برای عده ای، کلیشه یا شعارگونه به نظر برسد، ولی بی تردید انگار یک امر نمی تواند از اهمیت آن بکاهد، پس اکنون که زمان درخورتوجهی از عمر شما در محیط های سازمانی و اداری صرف می شود، حتما بر رفتار، گفتار و تصمیم های خود مراقبه و توجه لازم را داشته باشید که در نهایت، زمان بازنشستگی یا در موعد تحویل مسئولیت، حق دیگران بر گردن شما باقی نماند. همچنین از ظلم به دیگران و تضییع حقوق کارکنان و مردمان به شدت پرهیز کنید که در غیر این صورت، عاقبت به خیر نخواهید شد.

مسائلی در باب خانه

در این ستون به پرسش های شما درباره حکم مسائل مختلف از نظر شرعی پاسخ خواهیم داد. شما مخاطبان گرامی می توانید پرسش های خود را به شماره پیامک ۰۷۲۸۹۰۳۰۰ با ما در میان بگذارید.

- سؤال: باتوجه به اینکه امروزه برای دریافت وام مسکن، خانه در رهن بانک قرار می گیرد، آیا به لحاظ شرعی، شخص رهن تا قبل از تسویه وام، حق تصرف در خانه از قبیل سکونت، فروش، ساخت وساز و هرگونه کسب منفعتی مانند اجاره را دارد؟
- پاسخ اجمالی: این مسئله تابع قوانین و مقررات بانک است، پس اگر بانک این تصرفات را اجازه دهد، اشکالی ندارد.

آیتا...العظمی خامنه ای
تابع قوانین و مقررات بانک است.

آیتا...العظمی مکارم شیرازی
چنانچه برخلاف قوانین و مقررات مربوط باشد، اشکال دارد و در این زمینه از مسئولان مربوط سؤال کنید.

آیتا...العظمی سیستانی
تصرف، اشکال ندارد.

آیتا...هادوی تهرانی
اگر بانک این تصرفات را اجازه دهد، اشکالی ندارد.

- سؤال: مدت اجاره خانه ای پایان یافته است. اما صاحب خانه می گوید تا وقتی مستأجر جدید نیامده است، نمی توانم پول شما را بدهم و مستأجر حدود دو ماه دیگر در همان خانه می ماند. آیا مستأجر در این دو ماه، باید اجاره بهایی را که پیش از این می پرداخته است، محاسبه کند یا اجاره بهایی را که به مستأجر جدید داده شده است؟
- پاسخ اجمالی: باید قبل از تصمیم بر ماندن، بر سر مبلغ توافق کنند و اگر تعیین نشد، مبلغ اجاره، طبق عرف محاسبه می شود.

آیتا...العظمی خامنه ای
تابع توافق طرفین است.

آیتا...العظمی سیستانی
باید قبل از تصمیم بر ماندن، مبلغ را تعیین کنند و اگر نکردند، باید اجرت المثل را بدهد.

آیتا...العظمی مکارم شیرازی
در فرض سؤال باید به شکلی با یکدیگر مصالحه کنند.

آیتا...العظمی نوری همدانی
در صورتی که برای زمان مذکور اجرتی تعیین نشده باشد، باید اجرت المثل خانه پرداخت شود.

شهرزاد
شاهرواز نیوز
۱۳۳۳
شماره ۲۲۴
۱۹ شهریور ۱۳۳۳

۱۴

شهرزاد

اهمیت حقوق مردم در قبال یکدیگر در کلام وعاظ

هر چه کنی، به خود کنی

حمیده ذاکری ابوی بیشتر ما از کودکی، گناهای را بر شمرده اند که عقوبت و جزای سنگینی دارد یا زشتی اش را به ما یادآوری کرده اند؛ گناهای مثل دروغ و غیبت یا مثال های روزمره ای مانند اذیت و آزار دادن دیگران. حالا آن دیگران ممکن بود همکلاسی و هم بازی مان باشد یا حیوانات و گیاهان که آزار رساندن به آن ها را نهی می کردند و کوچک و بزرگ هم نداشت؛ از کارهای کوچکی مثل سروصداکردن و آزار رساندن به شخصی که در خانه خواب است، گرفته تا اذیت و آزار حتی مورچه های خانه، فرقی نمی کرد، بزرگ ترها با گفتن جمله «خدا را خوش نمی آید» سعی می کردند به زبان ساده به ما بگویند هرکاری که موجب اذیت دیگری شود، خوشایند خداوند نیست؛ چون می دانستند جبران «حق الناس»، سخت و مهم است. در ادامه پای منبر وعاظ نشستیم تا درباره اهمیت حق الناس بیشتر بدانیم.

حق الناس، کم و زیاد ندارد

یکی از مشکلات جامعه، فراقکتی و توجه گناه در زمینه حق الناس است. انسان نباید به دلیل انجام گناه توسط دیگران، گناه خودش را در زمینه حق الناس توجه کند. این توجه، موجب شکسته شدن قبح گناه در جامعه می شود. حق الناس کم و زیاد ندارد، حتی یک دانه گندم هم حق الناس است. رعایت نکردن حق الناس، موجب محروم شدن انسان از بسیاری از نعمت های معنوی و گرفتار شدن به عذاب الهی می شود. آلوده کردن هوای

خداوند، حسیب است

دنیا، دنیای عمل و عکس العمل است. اینجا عالمی است که اگر شما بزنید، می خورید؛ زیرا خدا حسیب است. حسیب بودن خداوند به این معناست که هیچ عملی رها و مهمل نمی ماند، پس هر عملی عکس العملی دارد، ولی الزاما عکس العمل آن در این دنیا نیست. بخشی از عالم وجود، دنیاست ولی بخش مهم تر عالم وجود، آخرت است. یاداش و کبفر هر عملی همین الان هست، ولی زمان آن مشخص نیست و به دست خداست. ممکن است به نظر ما عملی کوچک باشد، ولی پیش

وقت مردم، حق الناس است

به نظرم، ما یک مقدار به مسائل حق الناس و مسائل مالی بیبرداریم؛ چون گاهی مشمول غفلت قرار می گیرد. یک وقت انسان نماز نخوانده و روزه نگرفته است، آن هم دینی برگردن انسان است. ولی یک وقت بدهی مالی داریم. بدهی مالی را حتما باید جبران کنیم. حق الناس را حتما باید جبران کنیم؛ البته محدوده حق الناس هم به این چند مسئله ای که می گوئیم، نیست. خیلی از این وسیع تر است. متأسفانه امروز فکر می کنند

از پیامبر معصوم، الگو بگیریم

پیامبر (ص) در آخرین منبری که تشریف بردند، در حالت مریضی از مردم حلالیت طلبیدند با اینکه ما معتقدیم پیامبر (ص) معصوم بوده اند. حضرت فرمودند: «ای مردم! خدا قسم خورده است از حق ظالم نگذرد. هر که به گردن من حقی دارد، یا بگذرد یا قصاص کند». پیامبر (ص) شوخی یا تعارف نمی کردند. حالا آن هایی که مال مردم را می خورند و بالا می کشند، چک بی محل می کشند و فرامی کنند و می خورند، سرنوشتشان چه می شود؟ می گویند وقتی شاعر این شعر را گفت، بعضی ها تکفیرش کردند. گفت: گر مسلمانان چنین است که حافظ دارد / وای اگر از پس امروز، بود فردایی!

حق الناس در ماه مغفرت، بخشیده می شود؟

عذس و پنج تومانی با ماه رمضان بخشیده نمی شود، بلکه باید از صاحب مال حلالیت بطلبیم؛ یا گندم به او بدهیم یا حلالیت بطلبیم؛ وگرنه اگر این موضوع در پرونده بماند، بیست ماه رمضان دیگر را هم که ببینیم، پاک نمی شود. به فرموده حضرت زین العابدین (ع)، حق خدا، حق اکبر و حق بندگان، حق کبیر است. حساب کنید یک نخود، عذس و گندم با آمدن ماه مبارک رمضان، بخشیده نشود. میلیون ها تومانی که کسی به ناحق از بیت المال برده است، ارثی که از خواهر و برادر یا مکترو حبله برده است، آیا در ماه رمضان بخشیده می شود؟ آقایی خدمت امام صادق (ع) آمد برای خدا حافظی، می خواست به حج برود. امام صادق (ع) فرمودند: «آیا صاف و پاک به

است. و سواس در زمینه طهارت، یک بیماری است و مردم باید از این وسواس دوری کنند، اما خدا درباره حق الناس سخت گیر است و از حقوق مردم نمی گذرد. انسان باید همیشه بدهی های خودش را یادداشت کند تا در صورت مرگ، بازماندگانش این بدهی ها را به مردم پرداخت کنند. حق الناس حساس است؛ البته همیشه حق الناس مربوط به امور مالی نیست و اگر کارمندی در انجام وظیفه خود کوتاهی کند، نیز حق الناس بر گردن اوست.

حجت الاسلام والمسلمین رفیعی

خداوند ظلمی بزرگ به حساب بیاید، پس استانداردها این اعمال دست ما نیست. خدا مهلت می دهد، ولی کار را مهمل نمی گذارد. حضرت امیر (ع) می فرمایند: «ممکن است که خدا به ظالم و مظلوم مهلت بدهد، ولی خدا این ظلم را رها نمی گذارد که گم بشود». ما به آخرت اعتقاد داریم. هزاران نفر را کشت و به شهادت رساند و این عالم فقط ظرفیت یک بار کشتن صدام را داشت، ولی عالم آخرت ظرفیت بیشتری دارد؛ مثلا فردی ظلمی می کند و همان موقع از دنیا می رود. او در این دنیا چیزی نمی بیند. در روایت داریم: «ظلم کردن باعث بی برکت شدن رزق می شود». وقتی شما حق یکی را می خورید، در عالم وجود رزق، حق شما هم خورده می شود و

رزق شما کم می شود، پس ممکن است فردی چند شیفت کار کند، ولی در زندگی اش به آرامش نرسد و چاله های زندگی اش زیاد باشد. من از حرم ام رضا (ع) سوار تاکسی شدم. راننده، فردی را سوار کرد و پول زیادتری از او گرفت. طرف متوجه شد، ولی به روی خودش نیاورد و پیاده شد. راننده تاکسی به من گفت: من خیلی کار می کنم، ولی دخلم به خرجم نمی رسد. آیا ذکری هست که من بگویم؟ من به او گفتم: «اگر شما ظلم نکنی، روزی ات زیاد خواهد شد و نیازی به ذکر نیست». ظلم، چاله ای در زندگی انسان درست می کند که با اشک، ریاضت، گریه و توسل پر نمی شود. ما باید ظلم را جبران کنیم.

حجت الاسلام والمسلمین عالی

همان هفته یک نفر در قم به من گفت: من مطب دکتر رفتم. به من گفتند: ساعت ۷:۳۰ بیا. من هم سر ساعت رفتم. گفتم: آقای دکتر تشریف دارند؟ گفتند: الان از تهران حرکت کرده اند. وقتی که برای بیمار تعیین می کنند، هم زمان با وقتی است که دکتر تازه دارد از تهران حرکت می کند. باز هفته بعد رفتم، دوباره همین اتفاق افتاد. مریض دو ساعت زودتر از دکتر بیاید بنشیند، این حق الناس نیست؟ مریض حال ندارد، مشکل دارد. وقتش برایش ارزش دارد.

حجت الاسلام والمسلمین حسینی قمی

یهودی بود، مؤمن نابی نبود. حق الناس را خیلی جدی بگیرد. اکثر قریب به اتفاق مردم گرفتار حق الناس، غیبت و تهمت هستند. شلوغ ترین گردنه در قیامت، گردنه حق الناس است. اگر فردی این گردنه را رد کرد، دیگر کارش آن قدر هم سخت نیست. اول شخصیت عالم، در آخر عمر می آید می گوید هر که به گردن من حقی دارد، یا ببخشد یا قصاص کند. ما معتقدیم که پیامبر ما حتی ترک اولی هم نکرده اند.

آن فردی هم که گفت عصای شما به بدن من خورده است، الکی گفت. می خواست لب هایش به بدن مبارک پیامبر (ص) برسد تا در آتش جهنم سوزانده نشود، والا پیامبر (ص) سهو هم نمی کند.

حجت الاسلام والمسلمین فرحزاد

حج می روی؟». گفت بله، ولی مقداری پول از یک فردی که عقیده مرجئه دارد (یعنی به نوعی کفر پیشه بود) نزد من مانده است و به او برگردانده ام؛ یعنی می خواست بگوید چون او کافر است، نیازی ندیدم که پول او را برگردانم و فکر می کرد امام صادق (ع) می فرمایند عیبی ندارد و این پول را بخور. حضرت فرمودند: «اگر بدهی این فرد مرجئی را پس بدهی، آیا پول رفت و برگشت حج را داری؟». او گفت: خیر و حضرت فرمودند: «پس حج به تو واجب نیست و رفتنت هم حرام است و همین الان که از پیش من رفتی، برو پول او را بده». حجت الاسلام والمسلمین انصاریان